

Мій шлюб розламався, бо я була жорстокою. Або тому, що їла в ліжку. Чи тому, що він любив електронну музику й вигадливі фільми про чоловіків у дикій природі. Чи тому, що я їх не любила. Або ж через мою тривожність, яка змушувала мене все тримати на контролі. Або через червоне вино, яке провокувало мене впадати в критиканство. Або ж через голод, стрес і біле вино, через яке я також впадала в критиканство. А може, через те, що на вечірках я не відступала від нього ні на крок. Або через те, що він щодня курил травку, а я не погоджувалася, що це «те саме», що й мої дві чашки кави щоранку. Чи тому, що ми закохалися ще зовсім юними, і наше справжнє життя заледве нагадувало ту фантазію, яку ми уявляли, щойно переступивши поріг двадцятиріччя, коли наші тіла ще були завидно пружними. Або ж через те, що протягом трьох місяців 2011-го ми вирішили мати вільні стосунки, і це було непогано, але не супер. Чи тому, що він усе заливав пекучим соусом, навіть не скуштувавши, хоч я могла годинами чаклувати над стравою, рецепт якої видобула, прогорнувши нескінченні рядки довжелезної розповіді авторки про її відпустку. Чи тому, що одного разу він забув про нашу річницю. Або

тому, що я завжди забувала про прання. Або ж через його величезну грецьку родину, яка так і не прийняла мене, хай я навіть привітала його стареньку яю з днем народження її улюбленим віршем. Або ж через те, що якось він побачив, як я какаю. Чи через те, що 2015-го ми побували на дев'ятох весіллях і трохи захопилися, тож вирішили, що велика вечірка, на якій всі казатимуть, які ми молодці, що любимо одне одного, й подарують нам 3000 доларів, — непогана ідея. Чи через те, що, поїхавши до Парижа, ми посварилися, замість того щоб поглибити свої почуття чи принаймні віддатися анальним пестошам. Або тому, що я перестала уявляти, якими будуть наші діти. Чи тому, що він ніколи й не починав уявляти. Або ж через мою невпевненість і подекуди дріб'язковість. Або й через те, що він наполягав на потребі вживати веганську їжу, тимчасом потайки приносячи додому піцу, поки я спала. Або через те, що ми подивилися весь «Клан Сопрано», але так і не почали дивитися «Дроти». Або тому, що, коли між нами все тільки зароджувалося, я з деким поцілувалася і досі іноді її згадувала. Або тому, що він був занадто войовничим, з нотками претензійності. Або тому, що я була боягузкою, яка своєю роботою не сприяла «поваленню наявного державного ладу». Або тому, що я розсміялася у відповідь на ці його

* Від грецького *γιαγιά* — «бабуся».

слова і запитала, як там його остання реклама для *Burger King* і її вплив у боротьбі за встановлення соціалізму. Або тому, що він назвав мене сукою. Чи врешті тому, що іноді я й була сукою. Хай там як, а нашому шлюбу — кінець.

Чи щось таке. Він виїхав, забравши кота (наразі), ігрову систему й три акустичні гітари. Коли уявляю, як Джон у темній орендованій квартирці пише пісні про розставання, сповнююся глибоким відчаєм й полегшенням водночас: відчаєм — через те, що я вдала йому такого болю, що йому треба виливати його в піснях, і полегшенням — через те, що мені не доведеться їх слухати.

І я його розумію. Сьогодні вранці, щойно він пішов, я практично зразу сфотографувала себе, бажаючи «закарбувати момент» і захоплено фантазуючи, як після цієї жахливої втрати на моє життя чекатиме період справжнього розквіту. Можливо, віднині й до скону я фотографуватиму своє обличчя у кожен важливий день свого життя, відтак до вісімдесятого дня народження зможу відкрити справжню виставку світлин: ось моя усміхнена довбешка на церемонії присвоєння наукового ступеня, ось я ридаю на маминому похороні, тут замислено переминаю щось вперше приготоване моїм чадом, а ось кілька не дуже пристойних кадрів крупним планом під час оргазму (щоб додати виставці скандальності) і так далі. Натомість, щойно роблю фото, помічаю мішки

під очима і скачую собі *Facetune*. У реальності вони мене не гнітять. Глянувши на себе в дзеркало, я б побачила їх і подумала: «*Це двадцятивосьмирічна жінка, яка бачила життя*». На фото, утім, я б воліла бути сексі.

Мені стало легше, коли він нарешті виїхав, і не тому що без нього було краще чи спокійніше, а тому що ті два тижні між «я збираюся переїхати» і «я замовив вантажівку» були чи не найдовшими й найповільнішими у моєму житті. Усе було якось незрозуміло. То ми ходили одне докола одного мало не навшпиньки, спілкуючись стримано, наче колеги, яких вивезли на відпочинок за місто, а тоді знову верталися до старих звичок: цілувалися на прощання, їли з одної тарілки, трахалися. Щоразу, коли ми відкочувалися назад (туди, де все було легким і знайомим), я гадала, може, зрештою, ми заплющимо очі на це все, просто охрестивши нашу кризу «кількома невдалими місяцями», але одного вечора він прийшов додому з якимись коробками і ми мусили вирішити, кому які платівки дістануться і що нам робити з тим гівняним диваном, придбаним менше як рік тому. Наш шлюб виявився коротшим за гарантію на найгіршу в історії людства каналу.

Ми обоє зізналися, що не чекали такого фіналу. Зрештою, у нас не було якихось серйозних проблем, що могли б призвести до розриву. Звісно, були певні моменти: на додачу до звички їсти в ліжку, я ще

й занадто голосно розмовляла вдома і порушувала його систему впорядкування їжі в холодильнику, а він мав запальний характер і хотів, щоби ми разом ходили на пробіжки. Проте ми не були нещасливими, просто незадоволеними... аж поки не стали такими нещасними, що більше не могли сміятися, кохатися, замовляти тайську їжу, не питаючи себе: «*Хто це взагалі?*», дивлячись на цю незнайому людину, з якою нас звела доля у дев'ятнадцять і дев'ятнадцять з половиною відповідно, споглядаючи не те щоб із ненавистю, але, втім, гадаючи: «А якби її спіткала раптова смерть (природна чи то пак у результаті якоїсь жахливої аварії)?». Не те щоб це було добре, це була б справжня трагедія... Але якби так дійсно сталося, то, може, було би набагато простіше. Якось за вечерею слова самі собою злетіли мені з вуст: «*У нас є майбутнє?*». Ніхто з нас не відповів, і це вже було певною мірою відповіддю.

У нас було майбутнє, принаймні так здавалося упродовж майже десяти років. Ми з Джоном закохалися ще студентами: його бадьорий нігілізм несподівано доповнив мою звичку накручувати себе. Наші стосунки почалися з дружби (а всі кажуть, що це важливо!), і на першому курсі ми обоє на славу повеселилися й насолодилися розпустою студентського життя, аж поки в першому семестрі другого курсу не зрозуміли, що ми не лише чудово ладнаємо, а й шалено хочемо одне одного. Ми з'єднувалися

устами й геніталіями аж до самого випуску. У нас було багато спільних інтересів, ми вмiли розсмішити одне одного, а коли й гиркалися, то сварки були схожі на типові гризотні двадцятирічних. Ми їздили у скромні відпустки й познайомилися з нашими рідними. Урешті-решт ми зїхалися: адже зустрічалися достатньо довго і жодне з нас не могло дозволити собі жити окремо. Ми помалювали шматочок стіни грифельною фарбою. У наших стосунках були непродумані подарунки на день народження, дрібні ревності, одна-дві невеличкі зради, але здебільшого ми мали комфорт і взаєморозуміння. Після того як ми шість років зустрічалися, придбали кота і навчилися готувати карбонару, — у нас не залишалося вибору. Тому якось Джон запитав: «Що скажеш, Меггі?», і я відповіла: «Та давай». Так ми й одружилися, бо всі одружувалися, і тоді це здавалося правильним вибором, і нічого не віщувало біди.

Мені завжди трохи не вірилося, що ми були справжнім подружжям. Коли я казала «мій чоловік» на людях, то бачила здивовані погляди, а сама думала: «І не кажіть, я теж у шоці». А от Джон нічого дивного в тому не бачив. Не те щоб він був великим романтиком, просто його батьки були останнім у світі закоханим подружжям із дітьми, тож Джон мав вищий за середній рівень віри в інститут шлюбу. Для нього шлюб був природною реакцією на тривале кохання. Коли ми заселялися в номер для

молодят у дешевенькому італійському готельчику, балакує американський консьєрж вигукнув, глянувши на мене: «Матінко, вас що із дитсадка підвінець відвели?». Джон засміявся, але мені чомусь стало соромно. Було в цьому всьому щось наївне. Хіба ж я не знала статистики? Невже справді думала, що наш шлюб буде вічним, коли кожен другий докола розпадався? Можливо, мені було соромно, бо я справді так вважала. Мені хотілося поплескати ту себе з минулого по плечу і сказати: «Сонечко, якщо тобі вже зараз соромно...»

Ніде правди діти: у перший ранок без нього я прокинулася в сльозах. Принаймні подушка була мокрою. Я ж, замість перевернути її чи змінити наволочку, просто скотилася з ліжка й гепнулася на підлогу. «Навіть якщо ми зробимо все максимально цивілізовано, — подумала я, — все одно буде страх як непросто». Хай навіть ми збиралися пройти через розрив достойно (не пліткувати одне про одного, не спати з тим/тією колегою, який/яка раніше ставали причиною ревностей, не публікувати мстивих споксливих фото в соцмережах і не спамити в твіттері постами про своє нове повне пригод холостяцьке життя), все одно на душі на роки, а може, й навечно, залишиться осад. Зараз, безумовно, відчувалося, що той осад є.

Мені важило розлучитися «добропорядно». Спакувавши його одяг, ми домовилися всі подальші